

Η Οικονομική Επίδραση των Αγώνων Δρόμων σε Μικρές Πόλεις

Γρηγόρης Θ. Παπανίκος
Αντιπρόεδρος του ΠΣΑΟΣ & Επίτιμος Καθηγητής Οικονομικών
Επιστημών, Πανεπιστήμιο Στέρλιγκ, Η.Β. (University of Stirling, U.K.)

Σημείωση: Ομιλία στην ημερίδα "Αγώνες Δρόμου και η συμβολή τους στην Ανάπτυξη του Αθλητικού Τουρισμού» που οργανώθηκε στο πλαίσιο του Αγώνα Δρόμου Ιωαννίνων στις 25 Σεπτεμβρίου 2015 σε συνεργασία με την Ένωση Ξενοδόχων Ιωαννίνων.

Ιωάννινα, 25 Σεπτεμβρίου 2015

1. Εισαγωγή

Οι αγώνες δρόμου αποτελούν εκδηλώσεις¹ που προσελκύουν το ενδιαφέρον εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων. Από την άποψη της οικονομικής ανάλυσης, οι αγώνες δρόμου ανήκουν στην γενικότερη κατηγορία των τουριστικών εκδηλώσεων, τα οφέλη και τα κόστη των οποίων μπορούν να αναλυθούν τόσο από οικονομικής όσο και από κοινωνικής άποψης. Σε πολλές δε περιπτώσεις, χρησιμοποιείται και η ίδια μεθοδολογία αποτίμησης. Μέθοδοι της οικονομικής ανάλυσης, όπως των οικονομικών επιδράσεων (economic impact) και του κόστους-οφέλους (cost-benefit), χρησιμοποιούνται για την λήψη απόφασης σε ό,τι αφορά την ανάληψη ή όχι ενός τουριστικού δρώμενου.

Οι αγώνες δρόμου, με τους μαραθώνιους να είναι οι πιο δημοφιλείς, προσελκύουν το ενδιαφέρον πολλών τουριστών είτε για να συμμετέχουν σε αυτούς ως δρομείς είτε ως θεατές. Η τελευταία κατηγορία συμπεριλαμβάνει και μέλη της οικογένειας και φίλους των συμμετεχόντων αθλητών. Αποτελούν συνεπώς εκδηλώσεις προσέλκυσης επισκεπτών και ανήκουν στην γενικότερη κατηγορία των τουριστικών εκδηλώσεων που τις τελευταίες δεκαετίες έχουν γίνει αντικείμενο τόσο της επιστημονικής διερεύνησης όσο και μέρος του σχεδιασμού πολλών τοπικών κοινοτήτων ως ένα μέσο οικονομικής ανάπτυξής τους.

Σκοπός της παρούσης εργασίας είναι να εξετάσει τα διάφορα είδη των τουριστικών εκδηλώσεων (Μέρος 2^ο), τον τρόπο οργάνωσης των εκδηλώσεων (Μέρος 3^ο), τις οικονομικές επιδράσεις των αγώνων δρόμων και των αθλητικών υποδομών (Μέρος 4^ο) και να καταλήξει σε κάποια συμπεράσματα (Μέρος 5^ο).

2. Δημιουργία Εκδηλώσεων για την Προσέλκυση Τουριστών

Η οργάνωση εκδηλώσεων που σκοπεύουν στην τουριστική ανάπτυξη (event tourism) μιας περιοχής αποτελεί ένα σχετικά νέο αντικείμενο επιστημονικής εξέτασης, ολίγων δεκαετιών, όπως αναφέρει ο Getz (2008). Στον Πίνακα 1 δίνεται η τυπολογία των ειδικών τουριστικών εκδηλώσεων για την προσέλκυση τουριστών. Η κάθε μία κατηγορία και τα παραδείγματα της κάθε μίας από αυτές απαιτούν τη δική τους ανάλυση αλλά κυρίως την δική τους επιχειρηματική στρατηγική.

Υπάρχουν, όμως, κάποια κοινά χαρακτηριστικά όλων των εκδηλώσεων από την σκοπιά της οικονομικής βιωσιμότητας κάθε εκδήλωσης που καθίσταται απαραίτητως

---

¹Στο κείμενο, οι λέξεις *εκδηλώσεις, δρώμενα, γεγονότα και συμβάντα* θα χρησιμοποιούνται εναλλακτικά ως μετάφραση της αγγλικής λέξης *events*.

αναγκαία όταν για την φιλοξενία κάποιων στις εκδηλώσεις αυτές απαιτούνται επενδύσεις σε σταθερό και μη ανακτώμενο (sunk cost) κεφάλαιο.

Ιδιαίτερος για μικρές πόλεις, όπως τα Ιωάννινα, θα πρέπει να προτιμώνται εκείνες οι εκδηλώσεις που δεν απαιτούν καμία επένδυση σε ιδιαίτερες ακριβές υποδομές ακόμη και όταν χρηματοδοτούνται πλήρως από εξωτερικούς φορείς, π.χ. Ευρωπαϊκή Ένωση. Το μεγαλύτερο κόστος μιας ακριβής και συνήθως μεγάλης υποδομής δεν είναι το αρχικό κόστος επένδυσης αλλά το κόστος συντήρησης και στελέχωσης.

Πίνακας 1.

Τυπολογία Τουριστικών Εκδηλώσεων

	Είδος Εκδήλωσης	Παραδείγματα
A.	Πολιτιστικές Γιορτές	Πανηγύρια, Επίσημες Επέτειοι, Καρναβάλια, Θρησκευτικές Γιορτές, κ.λπ.
B.	Πολιτικές και Κρατικές	Σύνοδοι Κορυφής, Επισκέψεις Επισήμων, Πολιτικές Συναντήσεις, Κρατικές Συναντήσεις (π.χ. Διαχειριστικές Αρχές), κ.λπ.
Γ.	Καλλιτεχνικές	Συναυλίες, Καλλιστεία, Βραβεύσεις, Διαγωνισμοί, κ.λπ.
Δ.	Επιχειρηματικές και Εμπορικές	Εκθέσεις, Εμποροπανηγύρεις, Συναντήσεις και Συνέδρια, κ.λπ.
Ε.	Εκπαιδευτικές και Επιστημονικές	Ακαδημαϊκά Συνέδρια και Συμπόσια, Σεμινάρια, Μαθητικές και Φοιτητικές Εκπαιδευτικές Εκδρομές, κ.λπ.
ΣΤ.	Αθλητικές	Επαγγελματικές και Ανταγωνιστικές, Ερασιτεχνικές και Ανταγωνιστικές, Ψυχαγωγικές-Συμμετοχικές, κ.λπ.
Z.	Ιδιωτικές	Γάμοι, Βαφτίσια, Επέτειοι, κ.λπ.

Πηγή: Προσαρμογή της τυπολογίας του Getz (2008)

Ένα άλλο κοινό χαρακτηριστικό είναι ότι η οικονομική βιωσιμότητα μιας εκδήλωσης εξαρτάται από την ικανότητα των οργανωτών να προσελκύσουν "πελάτες" από το υπόλοιπο μέρος της Ελλάδος αλλά κυρίως από το εξωτερικό. Η ομορφιά του μέρους στο οποίο οργανώνεται μία εκδήλωση πολύ λίγη σημασία έχει για την προσέλκυση αλλοδαπών επισκεπτών. Όλη η Ελλάδα είναι όμορφη. Δεν έχουν, όμως, όλες οι περιοχές την ίδια τουριστική ανάπτυξη. Αν εξετάσει κανείς ιστορικά την ανάπτυξη του τουρισμού σε διάφορες περιοχές της Ελλάδος θα ανακαλύψει ότι πρώτα ήρθαν οι πελάτες και μετά κτίστηκε η υποδομή. Δεν είναι η υποδομή που έφερε τους πελάτες αλλά ικανά άτομα και εξωγενείς παράγοντες όπως για παράδειγμα το γύρισμα μιας ταινίας που καθιέρωσε τουριστικά κάποιες περιοχές.

Και είναι συζητήσιμο πόσο εξωγενές είναι και αυτό διότι κάποια άτομα από την περιοχή έπεισαν τους επενδυτές της ταινίας να την γυρίσουν στον τόπο τους.

Συνεπώς στο ερώτημα ποια εκδήλωση να οργανώσει μια μικρή πόλη η απάντηση είναι αυτή για την οποία έχουν εξασφαλιστεί πελάτες. Οι υποδομές θα πρέπει να έπονται. Χαρακτηριστικό μεγάλο παράδειγμα οι Ολυμπιακοί Αγώνες. Πρώτα τους αναλαμβάνεις, δηλαδή πρώτα εξασφαλίζεις την πελατεία και μετά κτίζεις τις υποδομές.

3. Η Οργάνωση Εκδηλώσεων

Η οργάνωση εκδηλώσεων αποτελεί συστατικό στοιχείο όλων των οργανισμών από τον πιο μικρό σύλλογο του μικρότερου χωριού της Ελλάδος μέχρι ολόκληρη την Ελλάδα. Συνήθως, οι εκδηλώσεις έχουν ένα τοπικό χαρακτήρα ακόμη και όταν φαίνονται ότι είναι εθνικοί. Το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η οργάνωση Ολυμπιακών Αγώνων. Τυπικά οι Ολυμπιακοί Αγώνες οργανώνονται από μία μεγάλη πόλη. Πρακτικά, όμως, συμμετέχει το σύνολο της χώρας ή μιας μεγάλης πολιτείας όπως συνέβη στις ΗΠΑ και την Αυστραλία.

Η οργάνωση εκδηλώσεων απαιτεί την πεπατημένη λογική ακολουθία όπως αυτή προτάσσεται από της αρχές οργάνωσης και διοίκησης Στην πιο συνοπτική τους μορφή, απαιτούνται:

- Ο Σχεδιασμός της Εκδήλωσης
- Η Οργάνωση της Εκδήλωσης
- Η Ηγεσία της Εκδήλωσης
- Ο Έλεγχος Υλοποίησης της Εκδήλωσης

Επειδή όλοι οι άνθρωποι δεν είναι ίδιοι και η επιτυχία μιας εκδήλωσης εξαρτάται κυρίως από τις ιδιαίτερες, έμφυτες και κεκτημένες, ικανότητες που έχουν μερικοί άνθρωποι στην οργάνωση των εκδηλώσεων το ποιος αναλαμβάνει την ηγεσία μιας εκδήλωσης έχει πολύ μεγάλη σημασία.

Σε εισαγωγικό επίπεδο, έχω αναφερθεί εκτενέστερα στο βιβλίο μου Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων (βλέπε Παπανίκος & Ποζιός, 1993) σε αυτές τις τέσσερις θεμελιώδεις λειτουργίες της διοίκησης. Εδώ θα περιοριστώ να αναφέρω μόνο ότι

πολύ σημαντικό στην οργάνωση ενός γεγονότος, όπως οι αγώνες δρόμου, είναι ο σχεδιασμός.

Ο σχεδιασμός απαιτεί μία ενδελεχή ανάλυση των γενικότερων πολιτικών-θεσμικών, οικονομικών, κοινωνικών και τεχνολογικών παραγόντων στο πλαίσιο των οποίων θα λάβει χώρα το συγκεκριμένο γεγονός. Στην σχετική βιβλιογραφία, η ανάλυση αυτή αποκαλείται PEST ή STEP ανάλυση από τα αρχικά των αγγλικών λέξεων Political, Economic, Social και Technology.

Για παράδειγμα, οι αγώνες δρόμου των Ιωαννίνων λαμβάνουν χώρα στην Ελλάδα, στην Περιφέρεια της Ηπείρου και στο Δήμο Ιωαννίνων. Ένας άλλος αγώνας δρόμου, αντίστοιχος με αυτό των Ιωαννίνων, λαμβάνει χώρα στις ΗΠΑ, στην Πολιτεία της Νότιας Καρολίνας, στην Περιφέρεια της Κάτω-Χώρας (Lowcountry), στην πόλη Charleston και στην κωμόπολη Mt. Pleasant.

Εκτός από την PEST ανάλυση, ο σχεδιασμός απαιτεί και μία ανάλυση SWOT (από τις αγγλικές λέξεις: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats), δηλαδή μία ανάλυση των ισχυρών σημείων, των αδύναμων σημείων, των ευκαιριών και των απειλών, εσωτερικών και εξωτερικών, του φορέα που θα αναλάβει την οργάνωση της εκδήλωσης. Τα δύο πρώτα αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον της οργανωτικής αρχής και τα άλλα δύο το εξωτερικό. Για παράδειγμα κίνδυνο (απειλή) για την οργάνωση των αγώνων των Ιωαννίνων αποτελεί η ταυτόχρονη οργάνωση τέτοιων αγώνων σε μία άλλη πόλη της Ελλάδος. Κίνδυνο αποτελεί και η απρόβλεπτη προκήρυξη εθνικών εκλογών.

Η ανάλυση SWOT πρέπει να θεωρείται ως συμπληρωματική της ανάλυσης PEST. Για παράδειγμα, ο πιο σημαντικός παράγοντας, που θα διασφαλίσει την επιτυχία μιας εκδήλωσης ή και μιας επένδυσης στην Ελλάδα, είναι η σωστή ανάλυση PEST, ιδιαιτέρως δε η ανάλυση του οικονομικού, πολιτικού και θεσμικού πλαισίου που διέπει την λειτουργία τέτοιων εκδηλώσεων και επενδύσεων. Αυτό καθίσταται ιδιαίτερα σημαντικό για εκδηλώσεις και επενδύσεις των οποίων οι αναμενόμενοι "πελάτες" βρίσκονται στο εξωτερικό.

Η δική μου ανάλυση PEST για την Ελλάδα έχει γίνει στο βιβλίο μου που εκδόθηκε του 2014 με τίτλο: [Η Οικονομική Κρίση της Ελλάδος: Μία Ταξική Ανάλυση Υπέρ των Μνημονίων](http://www.atiner.gr/gtp/2014papbook.pdf) (<http://www.atiner.gr/gtp/2014papbook.pdf>). Χρήσιμη μπορεί να φανεί και η οικονομική ανάλυσή μου για τις τοπικές κοινότητες (βλέπε [Οικονομική Ανάλυση των Κοινοτήτων](#) (31 Μαρτίου 2015)).

Πολλές εκδηλώσεις και επενδύσεις απορρίπτονται από την ανάλυση PEST και δεν προχωράνε καν σε μία οικονομοτεχνική ανάλυση. Το 2000, λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, Ελληνοαμερικανός επιχειρηματίας μου ανέθεσε την εκπόνηση μιας οικονομοτεχνικής μελέτης για την ίδρυση ενός μεγάλου αθλητικού κέντρου στην Αττική. Η επένδυση αυτή, με δική μου πρόταση, σταμάτησε στην ανάλυση PEST. Με βοήθησε πάρα πολύ και η ανάλυση που είχα κάνει το 1999 για λογαριασμό του Ινστιτούτου Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ) του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου της Ελλάδος (ΞΕΕ) με θέμα [Οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 και οι Επιπτώσεις στον Ελληνικό Τουρισμό](#) και η μελέτη μου για την Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Αγώνων το 2003 με θέμα τις [Αναπτυξιακές Επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004: Μεταολυμπιακή Αξιοποίηση των Υποδομών και του Εξοπλισμού](#). Δεν υπήρχε περίπτωση να έχουμε μεγάλα μεταολυμπιακά οικονομικά οφέλη σύμφωνα με την ανάλυση PEST που εύκολα μπορεί να κάνει κάποιος για την Ελλάδα. Εκεί σταματούν όλες οι προσπάθειες υγιών επενδύσεων. Δηλαδή επενδύσεων μη κρατικοδίαιτων και μη παρασιτικών.

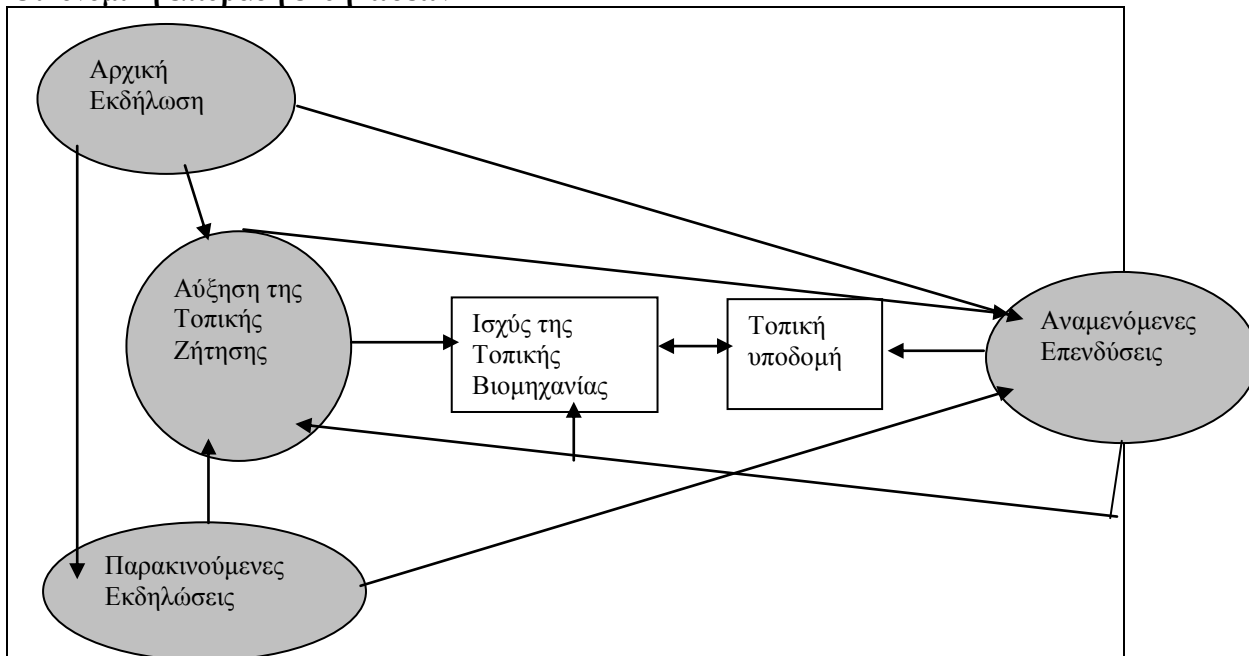
Αφού γίνει η σωστή ανάλυση PEST και SWOT, τότε θα πρέπει να γίνει μία ανάλυση κόστους-οφέλους της βιωσιμότητας μιας εκδήλωσης ή επένδυσης. Στην περίπτωση μιας εκδήλωσης, όπως ένας αγώνας δρόμου, η ανάλυση αυτή λαμβάνει την μορφή μελετών οικονομικών επιδράσεων (economic impact studies). Σε πολλές περιπτώσεις, οι μελέτες αυτές απαιτούνται πριν την λήψη απόφασης από συλλογικότητες όπως είναι οι τοπικές κοινότητες, π.χ. δήμοι, περιφέρειες.

4. Οικονομικές Επιδράσεις

Η ανάλυση οικονομικών επιδράσεων εξετάζει τις οικονομικές θετικές και αρνητικές συνέπειες που έχει μία εκδήλωση ή μία επένδυση στην οικονομία και κοινωνία μιας περιοχής. Το Διάγραμμα 1 απεικονίζει την ροή αυτών των επιδράσεων. Μία αρχική εκδήλωση, όπως ένας αγώνας δρόμου, δημιουργεί αύξηση της ζήτησης για τοπικά προϊόντα και υπηρεσίες. Ταυτόχρονα, όμως, δημιουργεί και άλλες εκδηλώσεις όπως είναι μία καλλιτεχνική εκδήλωση. Η αύξηση της ζήτησης ενισχύει και επεκτείνει την τοπική βιομηχανική και βιοτεχνική βάση και υποδομή που αλληλοτροφοδοτούνται μέσω της προσέλκυσης επενδύσεων. Το τελευταίο, δηλαδή η προσέλκυση επενδύσεων ενίσχυσης της τοπικής παραγωγικής βάσης, αποτελεί τον πιο σημαντικό παράγοντα που εξασφαλίζει την βιωσιμότητα της τοπικής οικονομικής

ανάπτυξης. Αυτός πρέπει να είναι ο τελικός σκοπός κάθε μικρής ή μεγάλης επένδυσης: η προσέλκυση επενδυτών.

Διάγραμμα 1.
Οικονομική επίδραση εκδηλώσεων

Πηγή: Προσαρμογή από Swann (2001)

Οι επιδράσεις αυτές είναι κατ' ουσία αναλύσεις κόστους-οφέλους που μπορούν να προκύψουν για μία περιοχή. Στην περίπτωση οργάνωσης ενός αγώνα δρόμου, τα οφέλη για μία περιοχή εξαρτώνται και από τους εξής παράγοντες (βλέπε Crompton, 1999)

1. Τον αριθμό των ξένων επισκεπτών από το υπόλοιπο της χώρας και από το εξωτερικό.
2. Τον αριθμό των διανυκτερεύσεων που πραγματοποιούν οι ξένοι επισκέπτες.
3. Ο αριθμός των επισκεπτών που θα ερχόταν έτσι και αλλιώς αλλά προγραμματίζουν την επίσκεψή τους να συμπίσει με την εκδήλωση.

Παράδειγμα Οικονομικής Επίδρασης Αγώνων Δρόμου σε μία Μικρή Πόλη

Ας υποθέσουμε ότι συμμετέχουν 10 χιλιάδες άτομα είτε ως επισκέπτες-θεατές είτε ως αθλητές εκ των οποίων οι μισοί προέρχονται από άλλες περιοχές και από αυτούς οι μισοί εκτός Ελλάδος. Οι μισοί Έλληνες που προέρχονται από άλλη περιοχή έρχονται μονοήμερα χωρίς διανυκτέρευση, οι άλλοι μισοί έχουν μέση διανυκτέρευση

δύο μέρες και οι ξένοι διανυκτερεύουν τέσσερις μέρες. Ας υποθέσουμε ότι η μέση δαπάνη με διαμονή είναι 150 ευρώ και 80 ευρώ χωρίς διαμονή. Ο Πίνακας 2 δίνει την άμεση δαπάνη λόγω των αγώνων δρόμων.

Πίνακας 2.

Οικονομικά οφέλη από δρομικές εκδηλώσεις

	Ημερήσια Δαπάνη	Μέση Διαμονή	Αριθμός Επισκεπτών	Σύνολο Δαπάνης
Τοπικές Συμμετοχές από Περιφέρεια Ηπείρου	0	0	5000	0
Επισκέπτες εκτός Περιφέρειας χωρίς διαμονή	80	0	1250	100000
Έλληνες Επισκέπτες με διαμονή	150	2	1250	375000
Ξένοι Επισκέπτες με διαμονή	200	4	2500	2000000
Σύνολο			10000	2475000

Πηγή: Προσαρμογή στοιχείων από Brewer & Freeman (2015)

Η άμεση οικονομική επίδραση είναι 2,475 εκατομμύρια ευρώ. Ο υπολογισμός της συνολικής επίδρασης γίνεται με την χρήση πολλαπλασιαστών. Ένας "μπακαλίστικος" τρόπος υπολογισμού είναι με τον παρακάτω τύπο (βλέπε Chang, 2001):

Πολλαπλασιαστής Πωλήσεων =

$$1500 + 0,050 \times \log(\text{Πληθυσμού}) - 0,01 \times (\text{Πληθυσμιακή Πυκνότητα}) = 1,5$$

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, η περιφέρεια Ηπείρου είχε έκταση 9203 τετραγωνικά χιλιόμετρα και πληθυσμό 336856. Με αυτά τα στοιχεία ο πολλαπλασιαστής των τουριστικών πωλήσεων της Περιφέρειας είναι ίσος με 1,5.

Όμως, πολλές από τις πωλήσεις αφορούν προϊόντα και υπηρεσίες που παράγονται εκτός περιφέρειας. Μελέτες έχουν υπολογίσει (βλέπε Stynes, 1997) ότι αυτή η διαρροή είναι μεταξύ 40-30 τοις εκατό. Συνεπώς αυτό που μένει ως τοπική επίδραση είναι 60-70 τοις εκατό. Στο παράδειγμά μας, ο πολλαπλασιαστής ζήτησης τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών είναι μεταξύ 0,9 και 1,05. Συνεπώς, η συνολική οικονομική επίδραση είναι:

$0,9 \times 2475000 < \text{συνολική οικονομική επίδραση} < 1,05 \times 2475000$

ή

$2227500 < \text{συνολική οικονομική επίδραση} < 2598750$

Η συνολική επίδραση κυμαίνεται από 2,2 εκατομμύρια ευρώ έως 2,6 εκατομμύρια ευρώ.

Η εκδήλωση αυτή δεν απαιτεί επένδυση σε υποδομές. Αν απαιτείται κάτι τέτοιο, τότε θα πρέπει να γίνει μία ανάλυση κόστους-οφέλους για τις υποδομές. Ένα παράδειγμα αποτελεί η ανάλυση κόστους-οφέλους που έκανα για το Ελληνικό στην Αθήνα.

Στον Πίνακα 3 δίνεται συνοπτικά αυτή η ανάλυση. Στον πίνακα απεικονίζονται, εκτός από τα κόστη και τα έσοδα κατά σενάριο, οι οικονομικές επιδόσεις της κάθε εγκατάστασης (πλεονάσματα-κέρδη και ποσοστά οικονομικής απόδοσης) καθώς και το τοπικό κοινωνικό όφελος. Όλες οι εκτιμήσεις αφορούν σταθερές τιμές ευρώ 2003.

Το Ολυμπιακό Συγκρότημα Ελληνικού σχεδιάζοταν να αποτελέσει πόλο αθλητισμού, πολιτισμού και αναψυχής, ως μέρος του Μητροπολιτικού Πάρκου Ελληνικού. Οι προτεινόμενες και προβλεπόμενες μεταολυμπιακές χρήσεις περιλάμβανα, μεταξύ άλλων, τη χρήση του Κλειστού Γηπέδου από επαγγελματικά σωματεία, τη διεξαγωγή αθλητικών διοργανώσεων, τη λειτουργία αίθουσας πολλαπλών χρήσεων, τη διαμόρφωση υπαίθριων αθλητικών εγκαταστάσεων, τη φιλοξενία πολιτιστικών εκδηλώσεων (συναυλίες, φεστιβάλ, εκθέσεις) και εμπορικών δραστηριοτήτων (εκθέσεις κλπ).

Με αυτά τα δεδομένα, στον Πίνακα 3 παρουσιάζονται το κόστος, τα οικονομικά και τα τοπικά κοινωνικά οφέλη από τη λειτουργία του Ολυμπιακού Συγκροτήματος του Ελληνικού.

Το Ολυμπιακό Συγκρότημα Ελληνικού, με κόστος κατασκευής 181 εκατομμύρια ευρώ, αποτέλεσε μία από τις μεγαλύτερες σε έκταση και προϋπολογισμό παρεμβάσεις για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004. Το συνολικό κόστος μεταολυμπιακής χρήσης του έργου επιμερίζεται σε περίπου 6 εκατομμύρια ευρώ μέσο ετήσιο κόστος απόσβεσης, ενώ το κόστος συντήρησης είναι ιδιαίτερα υψηλό (20 εκατομμύρια ευρώ), αφού αναφέρεται σε μία από τις μεγαλύτερες σε έκταση εγκαταστάσεις. Το κόστος λειτουργίας φτάνει τα 9,5 εκατομμύρια ευρώ.

Πίνακας 3

Ανάλυση κόστους - οφέλους για το Ολυμπιακό Συγκρότημα Ελληνικού σε ευρώ 2003

Κατηγορία	Περιγραφή	Ποσό
Κόστος	Κόστος Απόσβεσης Επένδυσης ¹	6.033.333
	Κόστος Συντήρησης Εγκαταστάσεων	20.001.000
	Κόστος Λειτουργίας Εγκαταστάσεων	9.501.413
Συνολικό Ετήσιο Κόστος		35.535.746
Έσοδα²	Σενάριο 1: Δημόσια Χρήση	35.535.746
	Σενάριο 2: Δημόσια και Ιδιωτική Χρήση ³	38.023.248
	Σενάριο 3: Ιδιωτική Χρήση	44.419.682
Συνολικά Πλεονάσματα / Κέρδη	Σενάριο 1: Δημόσια Χρήση	0
	Σενάριο 2: Δημόσια και Ιδιωτική Χρήση ³	2.487.502
	Σενάριο 3: Ιδιωτική Χρήση	8.883.936
Ποσοστό Οικονομικής Απόδοσης	Σενάριο 1: Δημόσια Χρήση	0,00%
	Σενάριο 2: Δημόσια και Ιδιωτική Χρήση ³	1,37%
	Σενάριο 3: Ιδιωτική Χρήση	4,91%
Τοπικό Κοινωνικό Όφελος⁴		1.317.600

Πηγή: Παπανίκος, κ.α. (2003)

¹Συνολικό Κόστος Επένδυσης 181 εκατομμύρια ευρώ.

²Στα έσοδα περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις από τον προϋπολογισμό του κράτους και άλλων δημόσιων φορέων (π.χ. Δήμοι).

³Προβλεπόμενο Σενάριο.

⁴Με βάση τον πληθυσμό του Δήμου Ελληνικού (16470 κάτοικοι, απογραφή 2001).

Ως προς τα έσοδα, παρουσιάζονται τα τρία σενάρια για το Ελληνικό, με επικρατέστερο το δεύτερο, αφού ένα μέρος των εγκαταστάσεων μπορεί να περάσει στη διαχείριση ιδιωτών (π.χ. ένα επαγγελματικό αθλητικό σωματείο μπορεί να έχει ως έδρα το κλειστό γήπεδο ή τα υπαίθρια γήπεδα 5X5 να παραχωρηθούν σε ιδιώτες). Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να υπάρχουν έσοδα περίπου 38 εκατομμύρια ευρώ και κέρδη περίπου 2,5 εκατομμύρια ευρώ ετησίως. Η οικονομική απόδοση θα αντιστοιχεί σε ποσοστό 1,37% επί του κόστους επένδυσης. Τα έσοδα μπορεί να προέρχονται από εισιτήρια, ενοικίαση του χώρου για αθλητικές, πολιτιστικές και εμπορικές δραστηριότητες, αλλά και από δημόσια και δημοτική επιχορήγηση.

Το Τοπικό Κοινωνικό Όφελος εκφράζει τα μη οικονομικά οφέλη που θα προκύψουν για τους κατοίκους του Δήμου Ελληνικού από τη λειτουργία του Ολυμπιακού Συγκροτήματος μεταολυμπιακά, στο πλαίσιο του Μητροπολιτικού Πάρκου Ελληνικού. Εκτιμώμενο σε ευρώ, το τοπικό κοινωνικό όφελος ανέρχεται σε 1,3 εκατομμύρια ευρώ.

Δύο παρατηρήσεις. Πρώτον, το Προεδρικό Διάταγμα που προέβλεπε την δημιουργία ενός μεγάλου μητροπολιτικού πάρκου ήταν αποτέλεσμα μιας γενικότερης ευφορίας που επικρατούσε εκείνη την εποχή στο πλαίσιο της γενικότερης αντίληψης ότι λεφτά υπήρχαν. Δεύτερον, η αξιοποίηση του Ελληνικού, ενός πραγματικά μεγάλου οικοπέδου, σκοντάφτει στις αντιλήψεις του τι σημαίνει αξιοποίηση και ανάπτυξη και του ποιος πρέπει και μπορεί να πληρώσει για το κόστος των απαραίτητων υποδομών και συντήρησης αυτών. Με τα σημερινά δεδομένα το Συγκρότημα του Ελληνικού έχει αρνητική παρούσα αξία που πρακτικά σημαίνει ότι κανείς υγιής επενδυτής δεν θα ενδιαφερόταν να χαραμίσει τα χρήματά του.

5. Συμπεράσματα

Οι αγώνες δρόμου αποτελούν μέρος ενός μεγάλου αριθμού εκδηλώσεων που χρησιμοποιούνται από τις μικρές τοπικές κοινωνίες για την προσέλκυση επισκεπτών με σκοπό την οικονομική τους ανάπτυξη. Η οικονομική βιωσιμότητα αυτών των εκδηλώσεων αποτελεί σημαντικό παράγοντα που προσδιορίζει την ανάληψη μιας τέτοιας εκδήλωσης.

Αν και δεν αναλύθηκε στην παρούσα εργασία, είναι πολύ σημαντικό οι εκδηλώσεις αυτές να καθιερώνονται ως μόνιμα γεγονότα που τελούνται συνήθως σε ετήσια βάση και σε πολλές περιπτώσεις με αφορμή κάποιες επίσημες τοπικές επετείους. Συνήθως αυτές οι εκδηλώσεις ξεκινούν με πολύ μικρή συμμετοχή αλλά με την πάροδο του χρόνου μπορούν να εξελιχθούν σε μεγάλα παγκόσμια γεγονότα. Υπάρχουν πολλά τέτοια παραδείγματα με το πιο κλασσικά πλέον τους ετήσιους μαραθώνιους δρόμους που οργανώνονται από δεκάδες πόλεις του κόσμου, μικρές και μεγάλες.

Τα άμεσα οικονομικά οφέλη είναι η αύξηση της τοπικής ζήτησης. Τα μακροχρόνια οφέλη είναι πιο μεγάλα και προκύπτουν από την προσέλκυση επενδύσεων κυρίως ξένων επενδύσεων. Στην περίπτωση της Ελλάδος σκοντάφτουν στα άσχημα συμπεράσματα που δίνουν οι αναλύσεις PEST για την πολιτική, οικονομική, θεσμική και κοινωνική κατάσταση της Ελλάδος. Όπως ευχήθηκε και ο Επίτροπος Ολι Ρεν σε συνέντευξη τύπου που έδωσε στην Αθήνα την 1η Μαρτίου 2010: Καλό Κουράγιο!

Βιβλιογραφία

Brewer, R.M. & K.M. Freeman (2015) "Inexpensively Estimating the Economic Impact of Sports Tourism Programs in Small American Cities" *Indiana Business Review*, Spring, 1-6.

Chang, W-H (2001) *Variations in Multipliers and Related Economic Ratios for Recreation and Tourism Impact Analysis*. Michigan State University: Department of Park, Recreation and Tourism Resources.

Crompton, J. (1999) "The Economic Impact of Sports Tournaments and Events". *Parks & Recreation*, 34 (9): 142-151.

Getz, D. (2008) "Event tourism: Definition, evolution, and research" *Tourism Management* 29 (3): 403–428.

Παπανίκος, Γ.Θ. (2014) *Η Οικονομική Κρίση της Ελλάδος: Μία Ταξική Ανάλυση Υπέρ των Μνημονίων* Αθήνα: Athens Institute for Education and Research (ATINER) (<http://www.atiner.gr/gtp/2014papbook.pdf>).

Παπανίκος, Γ.Θ. (2015) *Οικονομική Ανάλυση των Κοινοτήτων*. Αδημοσίευτη Εργασία. [http://www.atiner.gr/gtp/Papanikos%20\(2015\)-Koinotites.pdf](http://www.atiner.gr/gtp/Papanikos%20(2015)-Koinotites.pdf)

Παπανίκος, Γ.Θ. (2003) *Αναπτυξιακές Επιδράσεις των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004: Μεταολυμπιακή Αξιοποίηση των Υποδομών και του Εξοπλισμού* (Σεπτέμβριος) http://www.atiner.gr/gtp/GGOA_Perioxomena.pdf

Παπανίκος, Γ.Θ. & Γ. Ποζιός (1993) *Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων*. Αθήνα: Athens Institute for Education and Research.

Stynes, D. J. (1997) *Economic Impacts of Tourism: A Handbook for Tourism Professionals*. Urbana, IL: University of Illinois, Tourism Research Laboratory.

Swann, G.M.P. (2001). *When do major sports events leave a lasting economic legacy?* Unpublished manuscript, University of Manchester.